

STORTINGET

Innst. 84 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 40 L (2021–2022)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19

Til Stortinget

Sammendrag

Barne- og familiedepartementet foreslår i proposisjonen midlertidige tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19.

Midlertidige regler som utfyller og supplerer barnevernloven, ble satt i kraft 3. april 2020. Reglene ble videreført i midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 44 om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19. Ved lov 16. oktober 2020 nr. 116 om endringer i midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19, ble varigheten til den midlertidige loven forlenget fra 22. oktober til 1. april 2021. Varigheten ble igjen forlenget ved endringslov 26. mars 2021 nr. 12, til 10. november 2021.

Bakgrunnen for de midlertidige reglene er konsekvensene smitteverntiltakene har hatt for barn i barnevernet og saksavviklingen i fylkesnemndene. Den midlertidige loven åpner for utvidet mulighet for fjernmøte, fjernavhør og delvis skriftlig behandling, samt at fylkesnemndas rådslagning og avstemning kan skje ved fjernmøte. Reglene gjelder for behandling av tvangssaker et-

ter barnevernloven, helse- og omsorgstjenesteloven og smittevernloven. Videre er Bufetat (og Oslo kommune) gitt hjemmel til å midlertidig flytte et barn fra en barnevernsinstitusjon til en annen og at tilsyns- og oppfølgingsbesøk av barn i fosterhjem og institusjon kan skje ved bruk av andre kommunikasjonsformer, dersom det er tvingende nødvendig på grunn av covid-19. Dette skal bidra til bedre rettssikkerhet og ivaretagelse av barn i barnevernet under pandemien.

For å tilrettelegge for ivaretagelse av barns rett til hjelp, omsorg og beskyttelse etter barnevernloven og sikre en forsvarlig og rettssikker virksomhet i fylkesnemndene, foreslår departementet at reglene i den midlertidige loven skal gis videre anvendelse. I og med at den midlertidige loven opphørte å gjelde 10. november 2021, fremmes det forslag om en ny midlertidig lov.

Departementet har i vurderingen av om loven bør videreføres, vektlagt at den bare kan benyttes dersom det er nødvendig på grunn av covid-19 og når lovens øvrige vilkår, som skal ivareta partenes rettssikkerhet, er oppfylt. Dessuten inneholder loven også andre krav som skal ivareta private parters rettssikkerhet dersom unnataksreglene benyttes. Dette gjør det etter departementets syn mindre rettssikkerhetsmessig betenkelig å videreføre loven, selv om behovet for reglene kan variere.

Departementet sendte forslaget om å videreføre midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 på offentlig høring 21. september–1. oktober 2021. Departementet foreslo under tvil at den midlertidige loven skulle videreføres av beredskapshensyn. I proposisjonen påpeker departementet at utviklingen i smittesituasjonen etter forslaget ble sendt på høring, viser at det fortsatt er behov for de midlertidige reglene.

Departementet viser til at siden oktober har covid-19-epidemien vært økende i Norge. Det har samtidig vært økning av andre luftvevirus som rhinovirus og parainfluenzavirus, samt RS-virus. I november ble det også oppdaget en ny virusvariant – omikron – som ser ut til å være mer smittsom enn tidligere varianter. Kunnskapen om den nye varianten er imidlertid fortsatt usikker. I desember innførte regjeringen derfor en rekke nasjonale smitteverntiltak for å få ned belastningen på helse- og omsorgstjenesten og forsinke og begrense spredningen av omikron.

Den senere tids utvikling i smittesituasjonen viser at det fortsatt på kort varsel kan bli aktuelt å innføre strengere smitteverntiltak, både regionalt og nasjonalt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Marte Eide Klovning og Tobias Hangaard Linge, fra Høyre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Margrethe Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til proposisjonen, hvor regjeringen foreslår å innføre en midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19. Den tidligere loven, midlertidig lov av 26. mai 2020 nr. 44 om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19, opphørte å gjelde 10. november 2021, jf. den midlertidige loven § 7 annet ledd.

Komiteen merker seg at smitteverntiltak på nasjonalt eller lokalt nivå fortsatt vil kunne hindre ordinær saksavvikling i fylkesnemndene og drift i barnevernet i tiden fremover, og at departementet av den grunn mener det er behov for midlertidig lov.

Komiteen viser til at Stortinget behandlet tilsvarende saker gjennom Innst. 289 L (2019–2020), samt forlengelse av midlertidig lov gjennom Innst. 23 L (2020–2021) og Innst. 299 L (2020–2021).

Komiteen viser til at Barne- og familiedepartementet i proposisjonen beskriver at den midlertidige loven åpner for utvidet mulighet for fjernmøte, fjernavhør og delvis skriftlig behandling, samt at fylkesnemndas rådslagning og avstemning kan skje ved fjernmøte. Reglene gjelder for behandling av tvangssaker etter barnevernloven, helse- og omsorgstjenesteloven og smittevernloven. Videre er Bufetat (og Oslo kommune) gitt hjemmel til å midlertidig flytte et barn fra en barnevernsinstitusjon til en annen og at tilsyns- og opp-

følgingsbesøk av barn i fosterhjem og institusjon kan skje ved bruk av andre kommunikasjonsformer, dersom det er tvingende nødvendig på grunn av covid-19.

Komiteen viser videre til at erfaringene med den tidligere midlertidige loven i all hovedsak er positive, gitt situasjonen. De fleste høringsinstansene er også positive til forslaget. Det vises likevel til at det særlig til § 5 har kommet flere innvendinger i høringsrunden. Komiteen oppfatter at dette er en paragraf som kun er blitt brukt i et svært begrenset omfang. Samtidig vil komiteen understreke at dette skal være en svært snever unntaksregel, og at loven videreføres primært av beredskapshensyn.

Komiteen har ved tidligere behandlinger flere ganger gjort endringer i virketiden foreslått fra regjeringens side for den midlertidige loven, med henvisning til at det er viktig å sikre at Stortinget blir forelagt spørsmålet med jevnlig mellomrom. Ut fra tidligere erfaringer støtter komiteen at virketiden blir frem til 1. juli 2022. Samtidig er komiteen svært tydelig på at dersom situasjonen før dette tidspunkt skulle tilsi at det ikke er behov for den midlertidige loven, så skal loven oppheves straks. På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om på egnet vis, innen utgangen av mai, rapportere til Stortinget om hvordan den midlertidige loven har blitt anvendt og hvilke erfaringer partene har med bruken av unntaksbestemmelsene, hvilke konsekvenser anvendelsen har hatt, herunder i hvilket omfang fylkesnemndene har anvendt unntaksbestemmelsene, og hvor mange barn som er flyttet til annen institusjon.»

Komiteen støtter lovforslaget i proposisjonen og er enig med regjeringen om at den midlertidige loven anses nødvendig for å sikre en forsvarlig og rettsikker virksomhet i fylkesnemnda og ivaretagelse av barn i fosterhjem og institusjon under utbrudd av covid-19.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Vedtaket til midlertidig lov

om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19

§ 1 Formål og virkeområde

Formålet med loven er å tilrettelegge for ivaretagelse av barns rett til hjelp, omsorg og beskyttelse etter barnevernloven og for en forsvarlig og rettssikker virksomhet i fylkesnemndene ved å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19. Barnevernloven med forskrifter gjelder med mindre noe annet fremgår av denne loven.

Loven skal legge til rette for en forsvarlig og rettssikker virksomhet i fylkesnemndene ved behandling av saker etter smittevernloven og helse- og omsorgstjenesteloven.

Loven gjelder også for Svalbard.

§ 2 Fjernmøte og fjernavhør i fylkesnemnda

Nemndsleder kan beslutte at forhandlingsmøtet eller møte i klagesak helt eller delvis skal holdes som fjernmøte, og at avhør skal gjennomføres som fjernavhør, når det er nødvendig og ubetenkelig. I vurderingen av om det er ubetenkelig skal det særlig legges vekt på sakens karakter og private parters rettigheter.

Før det treffes beslutning om fjernmøte eller fjernavhør, skal partene gis anledning til å uttale seg. Partenes mening bør tillegges betydelig vekt. Et barn som har partsrettigheter kan velge om det vil delta i fjernmøte eller uttale seg på annen måte. Et barn uten partsrettigheter som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal gis anledning til å uttale seg før beslutning treffes. Beslutning om fjernmøte og fjernavhør skal begrunnes.

Nemndsleder kan beslutte at tolking skal gjennomføres som fjerntolking når det er forsvarlig.

Beslutning om fjernmøte eller fjernavhør etter første ledd kan ikke kreves rettslig overprøvd.

§ 3 Kombinasjon av muntlig og skriftlig behandling i fylkesnemnda

Nemndsleder kan beslutte at forhandlingsmøtets omfang begrenses, og at vedtak treffes på grunnlag av en kombinasjon av muntlig behandling i møte og sakens dokumenter, når det er nødvendig og ubetenkelig. Partsavhør og vitneavhør skal alltid skje i møte.

Nemndsleder kan beslutte at prosessfullmektigene kan inngi avsluttende innlegg skriftlig når det er nødvendig og ubetenkelig. Det skal gis adgang til etterfølgende skriftutveksling.

Før det treffes beslutning etter første og annet ledd skal partene gis anledning til å uttale seg. Partenes mening bør tillegges betydelig vekt. Et barn uten partsrettigheter som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal gis anledning til å uttale seg før beslutning treffes. Beslutning om delvis skriftlig behandling etter første og annet ledd skal begrunnes.

Beslutning om delvis skriftlig behandling etter første og annet ledd kan ikke kreves rettslig overprøvd.

§ 4 Rådslagning og avstemning ved fjernmøte

Rådslagning og avstemning i fylkesnemnda kan skje ved fjernmøte.

§ 5 Midlertidig flytting av barn fra en barnevernsinstitusjon

Når det er tvingende nødvendig for å ivareta barnets behov for omsorg og beskyttelse, kan Barne-, ungdoms- og familieetaten på regionalt nivå beslutte å midlertidig flytte et barn som er plassert i institusjon etter barnevernloven til en annen institusjon. Barnet kan bare flytte til en institusjon som er egnet til å ivareta barnets behov. Flyttingen skal forberedes i den enkelte institusjon og skje i samarbeid med kommunen.

Beslutning om flytting etter første ledd skal begrunnes. Beslutningen og begrunnelsen skal dokumenteres skriftlig. Det skal blant annet dokumenteres at barnets rett til medvirkning er ivaretatt og hva som er barnets syn, samt hvilken vurdering som er gjort av hensynet til barnets beste. Statsforvalteren skal orienteres om beslutningen.

Første og annet ledd gjelder tilsvarende for Oslo kommune når kommunen ivaretar Barne-, ungdoms- og familieetatens oppgaver og myndighet, jf. barnevernloven § 2-3 a første ledd.

§ 6 Adgang til å erstatte tilsyns- og oppfølgingsbesøk med andre kommunikasjonsformer

Når det er tvingende nødvendig for å få gjennomført tilsynet, kan tilsynsbesøk etter forskrift 11. desember 2003 nr. 1564 om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling § 8 annet ledd og etter forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem § 9 første ledd erstattes med andre kommunikasjonsformer, som telefonsamtale, videooverføring e.l. Tilsvarende gjelder når det er tvingende nødvendig for å få gjennomført oppfølgingsbesøk etter forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem § 7 tredje ledd.

§ 7 Ikraftsetting og oppheving

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de ulike bestemmelsene til forskjellig tid.

Loven oppheves 1. juli 2022.

§ 8 Overgangsregler

Dersom en behandlingsmåte med hjemmel i denne lov er besluttet eller påbegynt før opphevingstidspunktet i § 7 annet ledd, skal loven gjelde ved behandlingen inntil saken er avsluttet i fylkesnemnda. Tilsvarende skal loven gjelde for beslutning om midlertidig flytting etter § 5 som er truffet før opphevingstidspunktet.

Kongen kan gi forskrift om overgangsregler.

B.

Stortinget ber regjeringen om på egnet vis, innen utgangen av mai, rapportere til Stortinget om hvordan den midlertidige loven har blitt anvendt og hvilke erfa-

ringer partene har med bruken av unntaksbestemmelsene, hvilke konsekvenser anvendelsen har hatt, herunder i hvilket omfang fylkesnemndene har anvendt unntaksbestemmelsene, og hvor mange barn som er flyttet til annen institusjon.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 16. desember 2021

Grunde Almeland

leder og ordfører